

01 Polisdistrikt (där uppslaget mottagits)

Sthlm

02 Arbetsenhet
RKA 2SPANINGSUPPSLAG
i grövre brottmål

07 Avsnitt

A

08 Löpande nr

11544

03 Uppgiftsmottagare

04 telefon

Ann-Helene Axelsson

05 datum

06 klockan

1989-05-12

09 Plats för förtursstämpel

10 Brott med vilket uppslaget hör samman

Mord-Olof Palme

11 Spaningsuppslaget lämnat

☐ vid person-
ligt besök☐ per telefon☐ per brev☐

12 Uppgiftslämnarens efternamn och alla förnamn (i rätt följd, tilltalsnamnet markeras)

Melen, Bert

13 Yrke/titel
Krkom

14 Postadress (utdelningsadress och adress), telefon bostaden

15 Arbetsplats (arbetsgivare, postadress och telefon arbetet)

RPS/säk

16 Uppslaget avser

☐ misstänkt
person☐ fordon☐ gods

17 Händelse (kort rubricering t ex iakttagelse av person, fordon, gods, skottlossning etc med angivande av tid och plats)

Särskild utredning av RPS/SÄK för att utreda och analysera om Olof Palme varit utsatt för kartläggning och övervakning.

18 I sak. (anteckna först känd persons yrke, namn, födelseår, bostad, telefon och arbetsgivare - okänd persons kön, ålder, signalement och klädsel - berört fordonets reg nr, fabrikat, typ, årsmodell, färg m m samt annat gods med noggrann beskrivning. Därefter övriga sakuppgifter med angivande av ev hållpunkter för tider och platser samt bedömning av uppgiftslämnarens trovärdighet och ev sprit- eller narkotikapåverkan)

En särskild utredningsgrupp tillsattes för att utreda och analysera om Olof Palme varit utsatt för kartläggning och övervakning.

Redovisningen grundar sig på material som fram till den 1986-04-13 hade registrerats på RK och i Sthlms Pd.

Ansvarig för utredningen är Krkom Bert Melen

Utredningen i separat bilaga.

☐ Forts-blad

19 Ovanstående uppslag

☐ kan anknyta till uppslag nr

21

☒ anknyter till uppslag nr

A 11279

22 Registrerat:
Signatur

23 Ärendet tilldelat

| datum

| signatur

20 Tagit del

Spaningschef

| Bitr spaningschef

| Registrator

Signatur

| Signatur

| Signatur

17/5-89 H68

24 Färdigbearbetat: datum

25 Spanchef: sign

RPS 463.1.2

Med feta linjer avgränsade avsnitt
ifylls ej av uppgiftsmottagaren

Ex 2: Till spaningschefens pärm (i nr-följd inom avsnitt)

RPS/Säk

Särskild utredningsgrupp

1986-04-24

9 B 58

ex. 1 (4) lpm Holmér
" 2 (4) "
" 3 (4) AC Hjälmsroth
" 4 (4) särsk utgrupp

1986-03-11 uppdrogs åt krkom B Melén RPS/Säk att organisera en
särskild utredningsgrupp med uppdrag att utreda och analysera
om Olof PALME varit föremål för kartläggning och övervakning

Gruppens sammansättning

Krkom Bert Melén	RPS/Säk
Krinsp Torbjörn Lundahl	"
" Peter Waldenström	"
" Maria Wiman	"
" Peter Tidqvist	"
" Lennart Davidsson	RK
" Bengt Wahlberg	Stockholms pd KSN

Redovisningen grundar sig på material som fram t o m 1986-04-13
blivit registrerat av Rikskriminalen respektive Stockholm pd.
De redovisade indikationerna i vissa avsnitt bör ses som ett arbets-
material för den fortsatta utredningen.

Gruppens utrednings- och analysresultat överlämnas härmed.

Bert Melén
Krkom

ULTRA POSSE NEMO OBLIGATUR

ANALYS OCH UTVÄRDERING AVSEENDE EVENTUELL KARTLÄGGNING OCH ÖVER-
VAKNING AV OLOF PALME FÖRE MORDET

Redovisningen omfattar följande avsnitt.

AVSNITT 1. GRUPPENS BEDÖMNING	SID 2 - 4
2. UNDERLAG OCH TILLVÄGAGÅNGSSÄTT FÖR UTVÄRDERINGEN	SID 5 - 6
3. OLOF PALMES AKTIVITETER	SID 7 - 8
4. LISBETH PALMES AKTIVITETER	SID 9 - 10
5. LIVVAKTSSKYDDET	SID 11
6. UTREDNING AV FÖRHÅLLET OLOF PALME - MASSMEDIA	SID 12 - 13
7. UTREDNING ANGÅENDE EGNA SPANINGSINSATSER	SID 14
8. UTVÄRDERING AV TIPS OCH FÖRHÖR med bilagor	SID 15 - 27
9. SIGNALEMENT - SAMSTÄMMIGHET	SID 28 - 29

1. GRUPPENS BEDÖMNING

Gruppens bedömning av de tips och förhör som utgjort underlag för analysen, har sammanställts för att påvisa förekomsten av ett logiskt samband mellan olika tidsperioder och signalementsmässig samstämmighet mellan olika iakttagelser.

Under avsnitt UTVÄRDERING AV TIPS OCH FÖRHÖR presenteras bedömningar av studerade områden tillsammans med analys av enskilda eller sammanbundna iakttagelser som rör samma händelser.

Gruppen har gjort följande definition av begreppen KARTLÄGGNING och ÖVERVAKNING.

Med KARTLÄGGNING förstås en övervakningsform där objektets vanor och rutiner studeras från en eller flera dolda positioner under längre tid. I begreppet innefattas även bearbetning av öppet källmaterial.

Med ÖVERVAKNING förstås en fortsättning på genomförd kartläggning. Kunskap om objektets vanor har utvecklat kartläggningen och en ny fas har inträtt där efterföljandet är den primära arbetsmetoden. Med övervakning följer stor risk att övervakaren exponerar sig.

Kartläggning

Det har inte kunnat konstateras om Olof PALME har utsatts för KARTLÄGGNING i Gamla Stan eller vid Rosenbad.

Olika tips har angett fastigheter i Gamla Stan som tillhåll för övervakare eller som observationslokaler. Tipsen har studerats och gruppen har inte kunnat avfärda de misstankar som tipsen givit upphov till.

Vad som talar mot att en observationslokal använts är att det finns relativt få fastigheter som är lämpliga här för och att sikten är starkt begränsad var man än skulle sitta.

Att kartlägga Olof PALMEs rutiner vid promenaden till och från statsrådsberedningen torde inte ha utgjort en alltför omfattande arbetsinsats för någon intresserad. Det bedöms dock som mindre sannolikt att spaning mot Olof PALME, för att kartlägga tider och rutiner till och från statsrådsberedningen, har utförts från position på Västerlånggatan.

Övervakning

För att bedöma om Olof PALME varit föremål för övervakning har i analysen studerats iakttagelser som var för sig utgör sådana tecken som kan tyda på någon form av övervakning. Iakttagelserna har sammanförts i skilda tids- och platsavsnitt och dessa har sedermera reducerats till tre från varandra åtskilda sektorer.

Iakttagelser i GAMLA STAN - området kring GRAND - SVEAVÄGEN och angränsande gator.

Inom varje sektor har gjorts iakttagelser vilka bedöms kunna vara inslag i en övervakningsoperation. Länk mellan de olika sektorerna har varit tunnelbanefärden samt aktiviteterna utanför Grand.

I Gamla Stan gjordes den första observationen den 17 januari 1986, därefter följer ytterligare tolv iakttagelser, varav sex är gjorda den 28 februari. Antalet övervakningsrelaterade observationer tiden före mordet är alltför få för att man med någon säkerhet ska finna stöd i att övervakning skett viss tid eller vissa veckodagar. Dock är iakttagelserna av den karaktären att en övervakning vid bostaden inte kan uteslutas.

Beträffande tunnelbanefärden finns endast en observation som möjligen skulle kunna tyda på att en övervakning ägt rum under färden. Det är för övrigt inte direkt förvånande att observationer som kan tyda på en övervakning under färden saknas, även om en sådan ägt rum. Det är naturligt att den på en sådan plats och under sådana omständigheter inte skulle kunna noteras. En övervakning kan dessutom ha skett genom transport i en annan vagn än den makarna PALME färdades i.

Beträffande området utanför Grand pågår för närvarande en rekonstruktion av händelserna. En tolkning av föreliggande material ger vid handen att det på flera punkter finns överensstämmelse i signalement mellan en man som stått utanför biografen och en person som i ett senare moment observeras när han följer efter makarna PALME.

Signalementet beskriver en man ca 185 cm lång och 30 - 40 år. Klädsel och andra uppgifter visar en påfallande god samstämmighet och tre iakttagelser är gjorda inom relativt snäv tidsrymd i området kring Sveavägen.

Nästa iakttagelse gäller en lång blond eller rödblond man i 30 - 40-årsåldern som återkommer i åtta olika tips från 860218 fram till tiden strax innan mordet. Beskrivningen har förekommit i iakttagelser gjorda på Västerlånggatan - Södra Nämndhuset - Fredsgatan - PUB - Sergelarkaden - Gamla Stans T-banestation - området kring Grand.

I gruppens bedömning har vägts in analysresultatet från observationer gjorda i olika avsnitt beträffande den signalementsmässiga samstämmigheten. När de olika signalementsuppgifterna jämförts så kan man inte bortse från att det i vissa fall föreligger god samstämmighet mellan flera iakttagelser.

Det ska dock noteras att några av tipsen kommit in efter att bild två publicerats i massmedia.

Det som talar för att en övervakning kan ha ägt rum är :

- att iakttagelser gjorda på geografiskt helt skilda håll uppvisar signalementsmässig samstämmighet på flera punkter.

- att iakttagelser den 28 februari kan länkas mellan Gamla Stan - Grand - Tunnelgatan.

Gruppen bedömer att det under perioden fram till den 27 februari inte kan uteslutas att det förekommit övervakning av Olof PALME.

Analysen talar för att Olof PALME varit övervakad på eftermiddagen den 27 februari samt från det att han lämnade bostaden på kvällen den 28 februari fram till det att han mördades kl 23.21.

Det har ur analysmaterialet utkristalliserats två personer som kan ha deltagit i en övervakning. Därutöver kan ytterligare en person skönjas. Således bör operationen ha genomförts av minst tre personer förutom mördaren.

På grund av att det saknas väsentliga iakttagelser kring centrala moment kan det inte bedömas hur denna grupp har varit organiserad eller vilken grad av kompetens och erfarenhet den haft.

2. UNDERLAG OCH TILLVÄGAGÅNGSSÄTT FÖR UTVÄRDERINGEN

Gruppen har sedan starten etappvis bearbetat ca 12 000 spanings-tips. Ur denna tipsmassa har gruppen selekterat ut ca 400 tips, som initialt kan hänföras till gruppens uppdrag. Gruppen har även bearbetat förhören med Olof PALMEs medarbetare vid SB, livvakter samt Lisbeth PALME. Även PALMEs sekreterare Ann-Mari VILLSSONs agenda har bearbetats. Det sistnämnda materialet har utnyttjats för gruppens egen rekonstruktion av Olof PALMEs engagemang under januari och februari 1986.

Som underlag för den djupare bearbetningen som gruppen genomfört ligger den i tidigare stycke nämnda tipsmassan om 400 tips. Ett stort antal av dessa tips har i samarbete med RK och KK1 kom-
letterats med ytterligare förhör. Tipsen har därefter bedömts och inplacerats i skalan 1 - 3 efter trovärdighet och värde och där siffran 1 har högsta värde.

Då det i tipsmassan förekom ett antal tips om personer med kommu-
nikationsradio har gruppen tillställt samtliga spanande enheter i Stockholms en frågeenkät om egna aktiviteter inom aktuella om-
råden i City.

Genom denna enkät har gruppen kunnat eliminera några av de inkomna tipsen.

Ytterligare tips har kunnat elimineras genom en rekonstruktion av livvakternas rörelser i Gamla Stan.

Tipsmassan innehåller även ett par tips om s k undersökande jour-
nalistik riktad mot Olof PALME. Då några av tipsen från Gamla Stan synes kunna emanera från denna typ av journalistisk verksamhet har försök gjorts att via utländska polisorganisationer undersöka rik-
tigheten i tipsen. Något resultat av nämnda undersökning föreligger inte för närvarande.

Undersökning har även gjorts beträffande möjligheterna att få ta
del av TV-film om Olof PALME. Avsikten har varit att från filmade
intervjuer kontrollera personer som utgjort publik eller i en kame-
rapanorering har funnits i omgivningen.

Representanter för de två nyhetsprogrammen, Rapport och Aktuellt,
tillsammans med Sveriges Radios jurist, förklarade de regler som
gäller för utlämnandet av inspelat material. I ett första skede
innebar detta att endast i television sänt material kan utlämnas.
Filmat material som ej sänts, bedöms efter särskilda regler och
huruvida detta skulle lämnas ut hänsköts till ett senare beslut.

Filmade inslag från Rapport och Aktuellt tiden 860101--860228 över-
spelades av TVs driftjour från referensband till VHS-kassetter och
överlämnades till polisen. I kontakterna med redaktionschefen,
chefen för driftsjouren samt filmare har framkommit, att oredige-
rad och osänd TVfilm ej sparas om den inte har arkivvärde. De näm-

da funktionärerna hade undersökt eventuell förekomst av oredigerad film och kunde med stor sannolikhet fastslå att utöver den erhållna filmen på kassetterna, fanns det inget ytterligare filmmaterial.

Av publikbilder finns i materialet ca tre minuters speltid. Materialet har visats för de livvakter som varit engagerade med Olof PALME. Inga hågkomster eller igenkännanden av värde för utredningen.

Avslutningsvis kan nämnas att gruppen kontinuerligt tagit del av resultaten från genomförda rekonstruktioner. Samtliga redovisade rekonstruktioner har vägts i analysen.

3. OLOF PALMES AKTIVITETER

Olof PALME hade sin arbetsplats både i statsrådsberedningen (SB) i Rosenbad och i riksdagshuset. De flesta dagar när Olof PALME var inbokad för heldagsarbete i SB eller riksdagen följde han en rutin som bestod i att han lämnade bostaden på Västerlånggatan 31, promenerade via Mynttorget och Drottninggatan till Rödbotorget. Området bostaden - riksdagshuset - Rosenbad kallas internt i statsråds-kretsen för "gyllene triangeln" och bedömdes av Olof PALME som ett säkert område. Det är oklart vad som menats med säkert område men det har varit ett uttalat önskemål av Olof PALME att få röra sig fritt inom området.

Enligt vittnesuppgifter hade Olof PALME visat stor regelbundenhet vid promenaden till Rosenbad. Olof PALME lämnade bostaden 10 min i 9 och promenerade till SB för att infinna sig där kl 09.00. Undantagsvis kunde han komma till SB tidigare och då vanligen 08.30.

Av 20 arbetsdagar, sedan den 27 januari och där arbetet börjat i Rosenbad, har det enligt tillgängliga uppgifter varit 13 tillfällen som PALME promenerat till Rosenbad utan livvaktsskydd. Vid de resterande 7 tillfällena hämtades Olof PALME, enligt hans direktiv till livvakterna, vid apotekshörnan Västerlånggatan/Storkyrkobrinken och skjutsades till Rosenbad.

På kvällarna såg bilden annorlunda ut. Engagemang utanför Rosenbad medförde att Olof PALME hade livvaktsskydd och livvakterna skjutsade honom till apotekshörnan efter förrättningarna. Olof PALME promenerade därefter, enligt hans direktiv till livvakterna, ensam fram till porten Västerlånggatan 31.

Följdaktligen har det blivit färre arbetsdagar där Olof PALME slutat arbetet i Rosenbad. Arbetsdagen har i allmänhet slutat vid 18-tiden och Olof PALME har promenerat tidigare beskriven väg till bostaden.

Efter 27 januari har 13 arbetsdagar slutat i Rosenbad. Olof PALME promenerade utan livvakt vid samtliga 13 tillfällen till bostaden.

Olof PALME hade bilen parkerad på parkeringsplats på slottsgården. Bilen har använts under veckoslut och vid dessa tillfällen promenerade Olof PALME till slottsgården från bostaden. Bilen användes alltså ganska sällan men den ingick tydligen som en del i den privata sfär som familjen PALME eftersträvade. Bilen nyttjades bl a helgen den 1 och 2 februari. Lördagen den 1 februari användes bilen för färd till Stortorpskliniken i Farsta. Olof PALME körde dit ensam. Söndagen den 2 februari användes bilen av Olof och Lisbeth PALME för färd till Djurgården där de promenerade några timmar.

Lördagen den 22 februari kl 18.00 använde Olof och Lisbeth PALME bilen för färd till Vällingby. Återfärd vid 24-tiden och parke-

ring på slottsgården. Söndagen den 23 februari bilfärd till Djurgården mitt på dagen, skidåkning några timmar, sedan återfärd.

Olof PALME var under den undersökta perioden utan livvakt på kvällen endast vid tre tillfällen:

- tisdagen den 11 februari övervarade Olof PALME en middag i gäst-matsalen på Rosenbad. Okänt när han lämnade Rosenbad och på vilket sätt han kom hem.
- torsdagen den 13 februari var Olof PALME och Lisbeth tillsammans med sonen Mattias på Café de la Paix, Tyska Brinken och åt middag.
- onsdagen den 26 februari var Olof PALME och Lisbeth på restaurang Yasmin, Kornhamnstorg.

SAMMANFATTNING

Det har inte förekommit något känt tillfälle för en attentatsman eller övervakare att närma sig Olof PALME, under den undersökta perioden, om denne har väntat att Olof PALME ska vara

- utan livvakt
- utanför Gamla Stan
- till fots
- ute på kvällen

Tillfällen som Olof PALME var utan livvakt och till fots inskränker sig till de gånger han gick till och från Rosenbad, promenader på Djurgården under några timmar på dagtid och de redovisade restaurangbesöken.

Bilden förändras självfallet om inte samtliga kriterier har varit uppfyllda. Olika kombinationer visar ändå att tillfällen när Olof PALME var mest sårbar och oskyddad fanns så gott som uteslutande i Gamla Stan.

4. LISBETH PALMES AKTIVITETER

I den mängd av iakttagelser allmänheten lämnat till polisen angående mordet på statsminister Olof PALME, finns också ett antal observationer gjorda kring Lisbeth PALME. Vid ett fåtal tillfällen har det gjorts iakttagelser på okända personer i anslutning till hennes arbetsplats, vilka av uppgiftslämnarna tolkats som om Lisbeth PALME varit övervakad.

Lisbeth PALME är anställd av Stockholms Läns Landsting med arbetsplats i Södra Nämndhuset, Torkel Knutssonsgatan 20, Stockholm.

Underlaget för kontrollen av personal vid Södra Nämndhuset utgörs dels av en lista från socialdirektör Ulf LARSSON över samtliga anställda vid Södra Nämndhuset och dels av personligt samtal med Lisbeth PALMEs närmaste chef, Margareta NUDER den 21 mars 1986.

Lisbeth PALME har varit anställd vid Södra Nämndhuset sedan ungefär tre år tillbaka. Utöver detta arbete upprätthåller hon en befattning som konsulterande psykolog vid daghemmet Enspännargatan 25-27 i Vällingby.

Lisbeth PALME tjänstgör som handläggare vid socialförvaltningens ledningsstab, vari arbetsuppgifterna utgörs av problem betr barn med behov av särskilt stöd för sin utveckling, hälsofrågor, avlösarverksamheten, invandrarfrågor och seminarier.

Totalt är 649 personer anställda vid Södra Nämndhuset. Personalen runt Lisbeth PALME kan delas in i tre grupper vad avser närhet och insikt runt hennes person.

Grupp 1 Personal i den ledningsstab Lisbeth PALME ingår i. Sammanlagt 12 personer med vilka hon dagligen har ett intimt samarbete.

Grupp 2 Övrig personal som tjänstgör på samma våningsplan och som ingår i andra ledningsstaber.

Grupp 3 Övrig personal som tjänstgör i Södra Nämndhusets två byggnader.

Slagning i PBR har skett mot samtliga anställda vid förvaltningen med följande resultat.

Grupp 1 - ingen träff

Grupp 2 - 1 förekomst i PBR (stöld)

Grupp 3 - 52 förekomster i PBR

Enligt Margareta NUDER har personalsituationen beträffande anställda som här hänförs till grupperna 1 och 2 sedan lång tid varit stabil och några tillfällighetsanställningar har inte förekommit.

I Södra Nämndhuset handläggs ärenden som till en del berör ett klientel med en komplicerad och svår social situation. Detta medför att i Nämndhusets lokaler kan det röra sig personer som av en del upplevs som mystiska och hotande eller skrämmande.

Gjorda iakttagelser redovisas i avsnitt UTVÄRDERING AV TIPS OCH
FÖRHÖR.

5. LIVVAKTSSKYDDET

För skyddet av Olof PALME svarade säkerhetsskyddsroteln vid RPS/Säk. Arbetsmetodiken beskrivs i hemlig PM och denna modus operandi för livvakter förklarar hur hämtandet och avlämnandet av Olof PALME gick till.

Beträffande omfattningen av livvaktsskyddet har framkommit att statsministern till vissa delar själv bestämt när livvakter skulle vara med. Olof PALME föredrog att vara utan livvaktsskyddet under:

- promenader till och från statsrådsberedningen och riksdagshuset
- kvällar efter att arbetet slutat i Rosenbad och inga kvällsengagemang - officiella plikter - förelåg
- helger där Olof PALME var tillsammans med familjen

Olof PALME föredrog vid flera tillfällen när han befann sig i Rosenbad och skulle uträtta ärenden på stan, att göra detta utan att engagera livvakterna. Samma inställning hade han kring veckoslut och helger. Om det inte fanns ett officiellt program, fick livvakterna besked på fredagen att han skulle ringa om det var något.

Denna frigörelse från livvaktsskydd gjorde bl a att livvakterna fick en för dem ovanligt begränsad insyn i ett skyddsobjekts privatliv.

Livvakterna har beretts tillfälle att lämna redogörelser för iakttagelser de gjort i samband med livvaktsskyddet för Olof PALME och dessutom vid livvaktsuppdrag för andra skyddsobjekt där Olof PALME funnits med i omgivningen.

Vid några tillfällen trakasserades och häcklades Olof PALME av medlemmar i olika extremistorganisationer såsom EAP och BSS. Dessa grupper har uppträtt öppet, troligen i avsikt att skapa uppmärksamhet kring sina budskap till Olof PALME och detta har vägts in i hot- och riskbedömningen som säkerhetsskyddsroteln fortlöpande gjort.

Det har inte gjorts några observationer av någon enskild händelse eller person som kan sättas i samband med övervakning av Olof PALME.

6. OLOF PALME - MASSMEDIA

Regerings- och partikamrater till Olof PALME har enstämmigt uttalat att Olof PALME strävat efter och också haft ett gott förhållande till press och nyhetsmedia.

Olof PALMEs mediakontakter har spänt över ett stort fält och uppenbarligen har han haft en öppen inställning till att ge intervjuer.

I almanackan hade Olof PALME nedanstående tider för olika intervjuer inbokade:

Jan 13	k1 1300	Transportarbetaren
15	1200	Journalister inom A-pressen
28	1200	Thomsen, Stern Magazine
Feb 5	k1 0830	Chefredaktören A-pressen
7	0915	Afganistan-Nytt, Staffan Thorsell
19	1415	Klara Posten
"	1500	Aktuellt i Politiken, Peter Hultqvist
26	1630	Grekisk TV
"	1700	Verdandis fotograf

I spaningsuppslag T 8609 har noterats journalister som följt Olof PALME under längre tid:

Per WENDEL, Expressen - reste med på så gott som samtliga resor från oktober 1984

Stefan BORG, Aftonbladet, perioden oktober 1984 - december 1985

Inger ARENANDER, Ekot, Jämtland

Katrin HALLMAN, Ekot, reste mycket under valrörelsen

Lillemor MELSTEDT, TT, valrörelsen, kände Palme väl

Willy SILBERSTEIN, Svenska Dagbladet

Elisabeth CRONA, Svenska Dagbladet

Åke EKDAHL, DN

Kaa ENEBERG, DN

Magdalena RIBBING, DN

Det har dessvärre förekommit störningar i relationerna mellan Olof PALME och pressen. I första hand torde dessa störningar kunna hänföras till olika politisk uppfattning och då har kritiken riktats mot Olof PALME som statsminister och ledare för regeringen.

Det har också riktats kritik mot Olof PALME av mer skvallerkaraktär i form av personangrepp och denna journalistik har berört Olof PALME väldigt hårt enligt medarbetare i statsrådsberedningen.

1983 eller 1984 försökte "Hänt i veckan" koppla ihop Olof PALME med den amerikanska filmaktrisen och författaren Shirley McLaine. Detta inträffade i samband med att Shirley McLaine besökte Stockholm för att lansera en självbiografisk bok. Enligt sekreterare Ann-Mari VILLSSON visade Olof PALME tydlig irritation för det som

skrevs i skvallerspaltarna. Olof PALME undvek att tala om artiklarna och han talade inte heller om enskilda journalister.

Under 1985 skrevs mycket i svensk press om den s k Harvard-affären. Olof PALME tog illa vid sig av olika uppgifter om att han utnyttjat sin position för att gynna sin son. Ingen enskild tidning eller journalist har nämnts i sammanhanget.

Sverige-korrespondenten för the Sun, London och the Star, Johannesburg, Roy CARSON, har meddelat till UD att han har orsak att tro att det utanför Olof PALMEs bostad har förekommit två mystiska män. Dessa skulle vara representanter för den amerikanska tidningen "National Enquirer", en reporter och en journalist. De hade till uppgift att bevaka Olof PALMEs rörelser på grund av tips om påstådda förbindelser mellan Olof PALME och Emma ROTHSCCHILD.

Emma ROTHSCCHILD, född 1948, medlem i Palme-kommissionen, styrelsenmedlem i SIPRI sedan 1983. Amerikansk medborgare, har bott på hotell Lady Hamilton i Gamla Stan i flera år och då i en annexlägenhet på Prästgatan 26. Hösten 1985 köpte Emma ROTHSCCHILD en lägenhet på Prästgatan 44 och bor sedan dess antingen i denna lägenhet eller i USA.

Olof PALME besökte Emma ROTHSCCHILD den 1 februari vid 13-tiden i bostaden på Prästgatan 44. Uppgiften har erhållits av Lisbeth PALME.

2 februari möttes Emma ROTHSCCHILD och Olof PALME på Djurgården nedanför Skansen. Olof PALME var på Djurgården i sällskap med Lisbeth. De mötte Emma ROTHSCCHILD och stod tillsammans och lyssnade på nyhetssändningarna på radio om Alva Myrdals bortgång.

KOMMENTAR

Bland de olika spaningsuppslagen rörande iakttagelser av två män i Gamla Stan och som bevakat Olof PALMEs bostad, finns det inga som med säkerhet kan sägas utpeka dessa representanter från "National Enquirer". Det har inte observerats någon kamera och dessutom har de flesta iakttagelserna av två män på Västerlånggatan gjorts på tider Olof PALME ej var i bostaden.

Flera vittnesmål har tagit upp Olof PALMEs yrkesmässiga kontakt med Emma ROTHSCCHILD, dessutom har Lisbeth PALME själv nämnt de gånger Olof PALME träffade Emma ROTHSCCHILD under 1986.

Undersökningen har visat att det funnits ett stort intresse av Olof PALME och hans politik hos media. Intresset för Olof PALME har varit öppet och det finns inget som tyder på en dold övervakning utförd av journalister kring Olof PALME eller hans omgivning.

7. UTREDNING ANGÅENDE EGNA SPANINGSINSATSER

För att kunna eliminera vissa inkommande tips, vilka kunnat vara uppgiftslämnarens iakttagelser av polispersonal eller personal inom annan myndighet, gick gruppen 860312 ut med en förfrågan till:

- Stockholms pd, samtliga enheter.
- Rikspolisstyrelsen, samtliga avdelningar
- Försvarsstaben
- Tullverket
- Kronofogdemyndigheten
- Brandförsvaret

Frågeställning:

1. Har er enhet/grupp under tiden 860101--0228 bedrivit spaning i Gamla Stan?
2. Har enheten/gruppen under dygnet 860228 bedrivit spaning i ett område begränsat av Birger Jarlsgatan - Odengatan - Vasagatan - Klarabergsgatan?
3. Har i förekommande fall bärbar kommunikationsradio använts?

Inkommande svar finns redovisade i vårt arbetsmaterial. Dessa svar innebar, att vi kunde eliminera tre av de inkomna spaningsuppslagen. Enär det, oaktat den första skrivelsen, inte kunde uteslutas att vi ej erhållit information från alla håll, gick vi ut med en förnyad förfrågan vecka 15 gällande egna spaningsinsatser i område 2 under 860228 kl 21.00 - 24.00.

Denna senaste förfrågan har inte gjorts, att vi kan eliminera inkomna tips. Vi anser därför, att uppgiften angående s k egna spaningsinsatser är genomarbetad.

8. UTVÄRDERING AV TIPS OCH FÖRHÖR

Disposition av tipsmassan

De av gruppen utvärderade tipsen har, beroende på om de berör försök till rekognosering för anskaffande av observationslokal eller berör förhållanden som kan tyda på en mer direkt kartläggning/övervakning, behandlats i två separata avsnitt. I det senare stycket har också en avsnittsvis uppdelning ansetts logisk då det bearbetade materialet alltid kunnat hänföras till viss plats eller viss typ av händelse.

Avsnitten avser - tiden fram till det att makarna PALME lämnade bostaden på kvällen den 28 februari

- promenaden till Gamla Stans T-banestation, tunnelbanefärden samt promenaden till biografen GRAND på Sveavägen
- observationer inne i och utanför biografen fram till filmens slut
- observationer på Sveavägen och angränsande gator

De tips som valts ut som underlag för redovisningen bygger på observationer gjorda fr o m den 17 januari 1986 och fram till 28 februari kl 23.40. Observationer före den 17 januari har inte varit av den kvalitén att de kunnat tjäna som underlag för en bedömning och vad avser tiden efter den 28 februari kl 23.25 har iakttagelserna inte varit av den arten att de gått att hänföra till gruppens uppdrag. Totalt har 44 tips, i vilka det också ingår kompletterande utredningsmaterial, ansetts vara av sådant värde att de kunnat utgöra ett relevant bedömningsunderlag. Flertalet av dessa tips gäller iakttagelser som är gjorda den 27 och 28 februari. Detta förhållande sammanfaller också med den övriga tipsmassan.

För att ta fram ett så adekvat underlag som möjligt har samtliga observationer som initialt valts ut granskats mot kända fakta som skulle kunna förklara iakttagelsen eller visa den ointressant av annan anledning samt granskats mot det naturliga flöde som har kunnat finnas i omgivningen. Vad gäller samtliga observationer har granskning och gallring skett med beaktande av,

- om PALME varit utomlands
- PALMEs övriga aktiviteter
- livvakternas rörelser och - polisiära spaningsinsatser.

Därutöver har vad gäller området runt bostaden på Västerlånggatan 31 i Gamla Stan följande fakta och flöde ansetts vara av värde att beakta,

- stadsdelen är ett turiststråk. Det är inte onormalt att en turist står stilla och tittar sig omkring i omgivningen eller i affärernas skyltfönster
- personer som stämmer träff med varandra i Gamla Stan väljer sannolikt att mötas på en plats som är mer allmänt känd, t ex Västerlånggatan
- det är relativt gott om näringsställen och klubbar som drar till sig folk även under kvällstid
- Café Gråmunken som ligger på Västerlånggatan 18 är en av narkotikapolisen känd träffpunkt för narkotikahandlare
- en lägenhet på [REDACTED], bakom [REDACTED], disponeras av [REDACTED]
- på Västerlånggatan 28, mittemot Västerlånggatan 31, ligger Art Galleri Atrium vilket varit föremål för renovering med början i februari 1986. Personal som varit engagerade i renoveringsarbetena har ofta stått utanför och väntat på den som varit innehavare av nyckel. Renoveringen har även pågått utom kontorstid
- i fastigheten Västerlånggatan 31 är en läkarpraktik inrymd
- personer som kände till var PALME bodde kan av nyfikenhet intressera sig för fastigheten.
- fasaden till fastigheten Västerlånggatan 31 är av kulturhistoriskt intresse

På grundval av ovanstående har observationer som gjorts under dagtid samt observationer som ej gjorts under längre tid kvällstid gallrats bort. Likaså har observationer som signalementsmässigt överensstämmer med de som utfört renoveringsarbetet på galleriet mitt emot bostaden ej tagits med. Iakttagelser gjorda den 28 februari har dock ansetts nödvändiga att i större utsträckning vägas in i bilden.

Den signalementsmässiga samstämmigheten mellan observationer gjorda i olika avsnitt redovisas i särskilt stycke under rubriken SIGNALEMENT - SAMSTÄMMIGHET.

Den följande redovisningen av utvärderade tips och förhör följer den tidigare angivna dispositionen med händelser angivna i kronologisk ordning inom respektive avsnitt. I högermarginalen hänvisas till aktuellt tipsnummer.

Rekognosering för anskaffande av observationslokal vid PALMEs bostad

Vid bearbetning av detta avsnitt har också lokaler som kan utgöra tillhåll för ev övervakare tagits in i bilden. Utöver tipsmassan, inklusive dörrknacknings-PM, har gruppen också tagit del av hotellkort och hotellkontroller som ägt rum på Hotell Lord Nelson på Väs-

terlånggatan och Hotell Lady Hamilton på Storkyrkobrinken. Besök på platsen har också gjorts i syfte att undersöka var tänkbara observationslokaler lämpligen borde vara belägna.

Det som talar mot att en observationslokal använts är att det finns relativt få fastigheter som är lämpliga härför och att sikten är starkt begränsad var man än skulle sitta. Ett inbrottsförsök på vinden i fastigheten Västerlånggatan 34, söder om bostaden kan dock tyda på att ett försök till sådan rekognosering gjorts. Inbrottsförsöket ägde rum 2 - 3 veckor före mordet. I mitten av februari fick anställda i handskaffären på Västerlånggatan 24 vid två tillfällen en förfrågan från tre "arabliknande" personer som besökte affären, om det fanns någon möjlighet att hyra eller köpa en lokal i någon av fastigheterna Västerlånggatan 27 eller 29. Oaktat nr 27 och 29 ligger på fel sida för en observation direkt mot nr 31 och att det inte är ovanligt med folk som söker lokaler i området är det ändå noterbart då man preciserat fastigheterna som ligger i anslutning till bostaden. Det skulle i så fall inte heller tyda på någon större grad av professionalism. Beträffande Art Galleri Atrium, som tidigare omtalats och som ligger mitt emot PALMEs bostad har ett flertal tips inkommit. Lokalen är i sig bästa tänkbara för en observation av bostaden.

Z 8126
Se bilaga 1A

Z 8074

Z 8048
Se bilaga 1B

Rikskriminalens uppföljning av tipsen har dock inte givit något resultat som tyder på att lokalen använts i observationssyfte. Tips har också inkommit beträffande [redacted] boende [redacted]. Från [redacted].

Z 8036
Se bilaga 1C

[redacted]. Inte heller har den utredning och de förhör som hållits med anledning av tipsen kunnat styrka de misstankar tipsen givit upphov till. Det kan dock vara värt att notera att de utredningar som gjorts beträffande Art Galleri Atrium och [redacted] inte heller till fullo har kunnat skingra de misstankar som uppkommit.

Beträffande kontrollerna på Hotell Lord Nelson så har det inte givit några indikationer som tyder på att hotellet använts som observationsplats.

Bland de tips och utredningar som initierats på att de skulle kunna vara tecken på försök till anskaffande av tillhåll eller utgöra tillhåll för ev övervakare, återfinns den tidigare nämnda [redacted]. Den redovisade bedömningen av det utredningsresultatet kvarstår även i detta hänseende. Därutöver har inga uppgifter framkommit som ger stöd åt att någon särskild lokal varit av intresse som tillhåll i närheten av PALMEs bostad. Kontroller som företagits på Hotell Lady Hamilton har givit negativt resultat. Likaså har ett tips angående inbrott vid tre olika tillfällen i februari, i en källarlokal i fastigheten Västerlånggatan 47 ej ansetts kunna utgöra ett sådant tecken. Oaktat att det är anmärkningsvärt med tanke på tid, plats och att flera försök gjorts.

Z 8437

Observationslokaler vid Olof PALMEs arbetsplatser

Olof PALME hade i huvudsak två fasta arbetsplatser, dels Statsrådsberedningen i Rosenbad dels Riksdaghuset. Inte vid någon av plat-

serna har det bedömts möjligt för en utomstående att komma in i angränsande fastigheter för att kunna nyttja dessa i observationssyfte. Denna bedömning sammanfaller också med det faktum att det inte finns några uppgifter som tyder på att ansträngningar i den vägen skulle ha gjorts.

Tiden fram till det att makarna PALME lämnade bostaden på kvällen den 28 februari

I den följande redovisningen kompletteras hänvisningen i högermarginalen även med tidpunkten för iakttagelsen. I detta avsnitt redovisas sammanlagt sexton iakttagelser som bedömts utgöra sådana tecken som kan tyda på någon form av övervakning. Fem av iakttagelserna är gjorda den 28 februari.

Den första observationen gjordes fredagen den 17 januari ca kl 21 vid PALMEs bostad. Två män stod på Yxsmedsgränd i mynningen mot Västerlånggatan. De kikade runt hörnet mot bostaden som ligger mitt emot grändens mynning ca 30 meter längre norrut. Samma uppgiftslämnare observerade samma män en vecka senare vid samma plats. Händelsen kan tyckas ointressant mot bakgrund av att Olof PALME två dagar tidigare åkt på ett veckolångt besök till Indien. Värt att notera är dock att observationen är gjord på en veckodag och på en tidpunkt som från övervakningssynpunkt är intressant samt att en liknande observation gjordes vid ett senare tillfälle då Olof PALME var hemma.

Z 8496
17/1
kl 21
Fredag

Fredagen den 24 januari, någon gång mellan kl 19 - 21, gjorde uppgiftslämnaren nästa observation av samma män som då uppvisade samma beteende.

24/1
kl 19-21
Fredag

Därefter dröjer det fram till ca tre veckor före mordet innan nästa observation görs. Det är följdaktligen någon gång mellan den 5 och 10 februari som iakttagelsen är gjord. Ifrån en lägenhet på Prästgatan 18 B, vilken också har fönster ut mot Västerlånggatan, observerades under en timmas tid en man som befann sig vid Café Gråmunken som är beläget ca 30 meter norr om PALMEs bostad. Mannen som iaktogs mellan kl 22 - 23 försvann från platsen varje gång någon annan person närmade sig för att strax därefter återkomma. Uppgiftslämnaren är osäker på det exakta datumet men det kan inte uteslutas att observationen är gjord under det veckoslut tidsperioden omfattar.

Z 8197
5-10/2
kl 22-23
okänd

På kvällen den 17 februari höll Olof PALME ett anförande inför Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (SNS) på Sköldungagatan 2. Han åkte med livvakterna därifrån kl 22.30 och blev kl 22.55 avsläppt vid korsningen Storkyrkobrinken och Västerlånggatan. Kl 23.15 observerades av en förbipasserande två män som stod på Västerlånggatan strax norr om Storkyrkobrinken. En av männen stod mitt i gatan med något som uppfattades som en walkie-talkie, den andra mannen stod vid en bredvidliggande port. Männens närvaro och beteende har inte kunnat förklaras. Vid ett studium av den utredning som företagits är det inte otänkbart att männen kan ha varit på platsen i syfte att göra inbrott. Det som talar emot detta är att restaurang Chapeau Claque ligger utmed samma kvarterssträckning vilket innebär ett visst flöde av folk på platsen.

Z 8041
17/2
kl 23.15
Måndag

Det är inte uteslutet att förklaringen står att finna i att en övervakning kan ha ägt rum i anslutning till att PALME anlände till bostaden.

Den 18 februari gjordes en observation mellan kl 16.30 - 17.30 i mynningen av Göran Hälsinges gränd mot Västerlånggatan. Två män stod på platsen som ligger snett emot PALMEs bostad. Observationen är en enskaka iakttagelse men har bedömts ha ett visst värde då liknande observationer tidigare funnits i området, samt att tidpunkten sammanfaller med den tid som PALME kunde förväntas komma till bostaden. En viss samstämmighet finns också signalementsmässigt med andra iakttagelser.

Z 8625
18/2
kl 16.30-17.3
Tisdag

Beträffande torsdagen den 20 februari finns två iakttagelser som kan tyda på en kartläggning runt Lisbeth PALME. Sammanlagt finns det tre sådana antydningar, varav det tredje följer senare i redovisningen. Iakttagelserna är delvis tvetydiga men har medtagits i bedömningen då de är de enda som riktar sig mot henne.

Någon gång mitt på dagen, torsdagen den 20 februari, observerades på Lisbeth PALMEs arbetsplats i Södra Nämndhuset, i en hiss, två män som uppgiftslämnaren reagerade för p g a att de gjorde ett obehagligt intryck. Männen hade befunnit sig i hissen då uppgiftslämnaren tryckte upp hissen till plan sex. Männen hade därefter följt med i hissen till entréplanet där de stigit av.

C 143-3
20/2 på
dagen
Torsdag

Den andra observationen som är gjord samma dag eller eventuellt dagen efter, är inte närmare preciserad i tid. En arbetskamrat till Lisbeth PALME steg in i hissen på plan ett. I hissen befann sig två män som pratade utländska och som gjorde ett spant intryck. En av dem frågade "var är fem trappor?", vilket är det våningsplan där fru PALME har sin arbetsplats. En av männen steg av hissen på plan tre och den andre följde med upp till plan fem där han steg av. Mannen gick sedan längs korridoren och in på en toalett. Mannen försvann sedan med hissen utan att dessförinnan ha redovisat något egentligt ärende till avdelningen. Om iakttagelserna är händelser i en övervakning av Lisbeth PALME, har övervakarna agerat synnerligen iögonfallande och amatörmässigt. En viss samstämmighet finns i den första observationen med den man som i utredningsarbetet benämns SKUGGAN.

C 143
20 e1 21/2
på dagen
Torsdag e1
Fredag

På kvällen fredagen den 20 februari återfinns en händelse som direkt knyter an till den i utredningen tidigare anhallne GUNNARSSON. Mellan kl 19.30 - 20 kom en man in på restaurang Kristina på Västerlånggatan 68. Han presenterade sig för uppgiftslämnaren som "GUNNARSSON från Norsborg" och frågade också under samtalet vad denne tyckte om premiärministern. Två tysktalande män kom senare fram till "GUNNARSSON" och intrycket var att det inte var någon ny bekantskap. "GUNNARSSON" lämnade sedan restaurangen tillsammans med männen efter några minuter.

N 3093
20/2
kl 19.30-20
Torsdag

Torsdagen den 27 februari ca kl 15.30 gjordes en iakttagelse i anslutning till Rosenbad. Det är den enda observationen som be-

M 2812
27/2

dömts kunna utgöra ett led i en övervakning vid Olof PALMEs arbetsplatser. En man stod på Fredsgatans norra sida mitt emot Rosenbadskvarteret och uppfattades ha intresset riktat mot det kvarteret. Uppgiften är i sig tvetydig men platsen är från observations-synpunkt intressant. En person som rör sig något utmed gatan kan i den positionen hålla uppsikt dels över ev utpasserande på Fredsgatan och dels över utpasserande från Rosenbads huvudentré, samtidigt som det går att undvika att vara i blickfånget för ev bevakningsmän vid huvudingången. Observationen är också intressant då den ligger vid en tidpunkt då Olof PALME kunde förväntas lämna arbetsplatsen. Vär-det av iakttagelsen ökar också i belysningen av andra observationer som är gjorda senare samma dag.

kl 15.30 ca
Torsdag

Efter arbetsdagens slut, den 27 februari, lämnade Olof PALME Rosenbad utan livvakter ca kl 16.45, för att ge sig ut i city och inhandla en kostym. Ca kl 17 observerades PALME av en modefotograf på varuhuset PUB. PALME verkade stressad och rörde sig i ett i förhållande till omgivningen jäktat tempo. I rulltrappan upp till plan två observerades en man som på samma jäktade sätt tog sig upp till samma våningsplan som PALME. Mannen höll sig på ett avstånd från PALME som möjliggjorde en kontroll av dennes rörelser utan att för den skull själv löpa risk att bli avslöjad inför objektet.

D 2775
27/2
kl 17 ca
Torsdag

Ytterligare en iakttagelse den 27 februari som kan sättas i samband med ovan relaterade händelser gäller en observation som är gjord i Sergelarkaden strax före kl 18. Uppgiftslämnaren som mötte och passerade PALME på promenad genom Sergelarkaden lade märke till en man som på ca 25 meters avstånd gick efter PALME. Mannen gick med bestämda steg och utan att se sig omkring som vanliga flanörer. Folk fanns i området men ingen som på samma planmässiga sätt gick efter PALME.

D 1336
27/2
kl 18 ca
Torsdag

Samtliga tre redovisade iakttagelser den 27 februari uppvisar en samslämmighet i signalementet som gör att man inte kan utesluta att observationerna gäller en och samma person. Samtidigt som observationerna gjordes under PALMEs promenad i city, gjordes en iakttagelse utanför familjen PALMEs bostad i Gamla Stan.

Iakttagelsen gäller en man som den 27 februari mellan kl 17.00 - 17.10 observerades på Västerlånggatan. Mannen kom sakta gående från Storkyrkobrinken och gick Västerlånggatan söderut. Efter att ha passerat makarna PALMEs bostad, Västerlånggatan 31, ställde sig mannen och tittade sig omkring. Vär-det av observationen ligger i att den är gjord vid en tidpunkt då PALME kunde förväntas komma till bostaden.

Z 8184
27/2
kl 17.00-17.10
Torsdag

Nästa observation infaller fredagen den 28 februari mellan kl 17 - 18. Uppgiftslämnaren besökte ca kl 16.50 butiken Radioshopen, vilken är belägen i samma fastighet som familjen PALMEs bostad. I butiken kom, strax efter uppgiftslämnaren, en man in och frågade efter en mycket ovanlig grammofonskiva. Då affären inte saluförde det önskade exemplaret hänvisades mannen till Ahléns skivavdelning, varefter han lämnade butiken. När uppgiftslämnaren lämnade affären ca kl 17.50 och fortsatte Västerlånggatan söderut, observerade han

Z 8049
28/2
kl 17-18
Fredag

i en korsning ca 30 meter längre söderut (troligen vid Kåkbrinken) samma man som tidigare varit inne i affären. Mannen hade då stått på Västerlånggatan och givit intryck av att vara sysselsatt med något. Under ca en timmes tid hade mannen således bara förflyttat sig till den södra delen av samma kvarter. Det kan inte uteslutas att mannen varit längre bort och av en slump anträffats på i stort sett samma ställe. Om det däremot skulle ha varit ett led i en övervakning passar mannens närvaro in i såväl tid som beteende.

En annan iakttagelse som är gjord ungefär samma tid vid bostaden är mer tvetydig, men har vägts in i bilden mot bakgrund av att observationen är gjord samma kväll som PALME mördades. En man iaktogs inne på Café Gråmunken under tiden 17.30 - 19 ca. Han satt hela tiden och tittade ut mot Västerlånggatan. Förväntade sig en övervakare att makarna PALME skulle promenera norrut in mot city, kan man inte bortse från att Café Gråmunken stundtals kunnat nyttjas i observations-syfte.

Z 8136
28/2
kl 17.30-19.00
Fredag

Mellan kl 18.55 - 19.05 samma dag gjordes den tredje iakttagelsen som kan sammankopplas med ett intresse för Lisbeth PALME. En kvinna blev under 10 minuter förföljd av en man på Västerlånggatan. När kvinnan stannade, stannade också mannen. När kvinnan gick in i en fruktaffär följde mannen efter in. Därefter upphörde förföljandet. Kvinnan har genom passfoto, kunnat konstateras uppbära vissa likheter med fru PALME. Oaktat att själva beteendet framstår som amatör-mässigt eller i sin helhet kan vara en ren slump, kan det inte uteslutas att det kan ha varit ett led i en övervakning där man tagit fel på person, vilket man blivit varse efter att i fruktaffären fått tillfälle att närmare konfrontera sig med objektet.

Z 8045
28/2
kl 18.55-19.05
Fredag

Den sista observationen i detta avsnitt innan makarna PALME lämnade bostaden är gjord mellan kl 19.50 - 20.10. Från en lägenhet på Sven Vintappares gränd 2 iaktogs under 20 minuter en man som gick fram och tillbaka i gränden i närheten av grändens mynning mot Västerlånggatan. Gränden ligger mitt emot och något söder om PALMEs bostad. Observationen är intressant då den ligger i nära anslutning till det att makarna lämnade bostaden.

Z 8028
28/2
kl 19.50-20.10
Fredag

Promenaden till Gamla Stans T-banestation, tunnelbanefärden samt promenaden till biografen GRAND på Sveavägen

Det finns inga tecken som tyder på en övervakning från det att makarna PALME lämnade bostaden på kvällen den 28 februari fram till det att de kom till Gamla Stans T-banestation. Det är först när makarna gått nedför trappan mot biljetthallen som en observation gjorts som kan tyda på en övervakning.

Uppgiftslämnaren gick ca kl 20.40 i tunneln under Munkbroleden, mötte makarna PALME och fortsatte mot trappan upp mot Lilla Nygatan. Han observerade då en man som gav intryck av att ha stått still i trappan och plötsligt börjat att gå.

Z 8124
28/2
kl 20.40
Fredag

En annan observation är gjord strax efter i trappan mellan biljetthallen och perrongen. På en trappavsats i mitten av trappan, innan-

Z 8386

för de glasade svängdörrarna, stod en man som signalementsmässigt stämmer in på andra bitar i redovisningen. Det är osäkert om mannen följde med det tåg som makarna PALME senare färdades i. Från den position mannen befann sig i, går det att ha full kontroll över inkommande tåg.

28/2
kl 20.40
Fredag

Vad avser tunnelbanefärden från Gamla Stan till Rådmansgatan har i den genomgångna tipsmassan, utöver de ovan redovisade, inkommit uppgifter från 17 olika personer eller sällskap som observerat makarna PALME under vistelsen i tunnelbanan. De personer som hört av sig till polisen har antingen stått på samma perrong eller rest i samma tunnelbanevagn som makarna PALME.

Makarna PALME reste med ett tåg som avgick från Gamla Stan kl 20.47. Detta är vid en tidpunkt då antalet passagerare är som störst. Det finns uppgifter som tyder på att ett 20-tal personer fanns på perrongen samtidigt med makarna PALME. Inne i vagnarna fanns det så mycket resenärer att ett stort antal inte fick sittplatser. Det finns i tipsmassan inte någon uppgift om att någon stiger på tåget i Gamla Stan och sedan stiger av vid Rådmansgatan tillsammans med makarna PALME. Några uppgifter från passagerare i andra vagnar i tåget föreligger inte.

I tipsmassan finns det endast en observation som med tveksamhet skulle kunna tyda på att en övervakning ägt rum under färden. En man rusade in i samma vagn som makarna PALME och genom samma dörr precis innan tåget skulle avgå. När uppgiftslämnaren steg av tåget vid Hötorget var mannen fortfarande kvar på tåget. Händelsen framstår som alltför iögonfallande och amatörmässig för att kunna utgöra ett prov på någon större planläggning bakom en eventuell övervakning.

Z 8332
28/2
kl 20.47
Fredag

Det är inte direkt förvånande att observationer som kan tyda på en övervakning under färden saknas, även om en sådan skulle ha ägt rum. Det är naturligt att den på en sådan plats och under sådana omständigheter inte skulle kunna noteras. Det är korta avstånd mellan stationerna och de tillhör de mer belastade en fredagskväll. En övervakning kan dessutom ha skett genom att medfölja i en annan vagn än den makarna PALME färdades i.

Från det att makarna PALME steg av tåget vid Rådmansgatan och fram till biografen GRAND finns inga iakttagelser som kan ge stöd för att en övervakning skulle ha ägt rum. Det är samtidigt värt att notera att det inte heller finns några uppgifter som utesluter den möjligheten.

Observationer inne i och utanför biografen till filmens slut

De händelser och iakttagelser som finns noterade från biografen Grand delas upp i tre avsnitt bestående av händelser inne i biografsalongen, ute i foajén samt på Sveavägen utanför biografen. Från biografsalongen respektive foajén redovisas här inga iaktta-

gelser då uppgifterna är svåra att härleda till någon gärningsman eller någon form av övervakning av Olof PALME.

Det kan i sammanhanget inte uteslutas att någon har varit med inne i foajén för att konstatera i vilken salong makarna PALME gick in.

Totalt var antalet biobesökare på föreställningen som sågs av makarna PALME 206 st. Förhör har hållits med 150 av dessa. I förhören har inget framkommit som är anmärkningsvärt och inte kan ges en naturlig förklaring. Förutom Mårten PALME har ingen av de hörda gjort iakttagelser där någon följer efter makarna PALME efter föreställningens slut.

Av de iakttagelser som kan ha karaktär av övervakning alternativt gärningsman redovisas här ett antal observationer. Mellan kl 20.55 - 23.15 har olika uppgiftslämnare noterat en man som varit synlig utanför biografen. Mannens beteende gör att man inte kan utesluta att han hållit biografen under övervakning. Det kan röra sig om samma man som varit synlig mellan nämnda klockslag. En rekonstruktion med vittnena har påbörjats av gruppen i samverkan med Rikskriminalen.

En uppgiftslämnare som varit på föreställningen som slutade kl 20.45 och som därefter gick till damrummet inne i foajén, har iakttagit en man utanför biografen. Mannen stod lutad mot glaset till höger utanför huvudentrén. Uppgiftslämnaren har beskrivit att mannen har gjort ett konstigt intryck varför hon reagerat för honom.

L 842
kl 20.55
Fredag

Uppgiftslämnaren har tillsammans med sin man och en väninna varit och sett 19-föreställningen på Grand. Då de kom ut på trottoaren utanför biografen såg uppgiftslämnaren en man hon reagerade för då han sträckte sig på tå för att se in i foajén. Enligt uppgiftslämnaren var makarna PALME vid tillfället i foajén.

L 860
kl 21.00 ca
Fredag

En uppgiftslämnare som har sin arbetsplats i närheten stod och väntade på buss 52 vid hållplatsen utanför Grand. Uppgiftslämnaren kom först till hållplatsen och efter ett tag anslöt en man intill som tittade bort mot biografen. Mannen betedde sig oroligt och nervöst och gick runt på platsen utmed husväggen. Uppgiftslämnaren observerade mannen under ca 15 minuter och när bussen kom steg mannen ej på.

L 859
kl 21-21.15
Fredag

En uppgiftslämnare som promenerade Sveavägen söderut iakttog en man som vid busshållplatsen utanför Grand passerade framför honom. Mannen gick fram och ställde sig och tittade in i skyltfönstret till bokhandeln vid Grand. Uppgiftslämnaren hade för avsikt att själv titta i skyltfönstret men avstod på grund av just denna man. Uppgiftslämnaren är hörd på platsen och gav tveksamma signalementsuppgifter.

L 1061
kl 22.50
Fredag

En uppgiftslämnare observerade en man som stod utanför telefonkiosken på Sveavägens östra sida snett emot biografen Grand. Uppgiftslämnaren som behövde en telefonkatalog för en adresskontroll såg då han

L 1572
kl 22.50-22.55
Fredag

kom fram till telefonkiosken att mannen stod vänd mot biografen Grand. Uppgiftslämnaren beskriver intrycket av mannen som om att det verkade som denne hade tråkigt och väntade på någon.

Från en bil parkerad utanför biografen Grand observerade en uppgiftslämnare hur en man gick fram och tillbaka utanför. Mannen var kvar trots att en annan föreställning slutat. Uppgiftslämnaren satt i bilen och väntade på sina föräldrar som såg den senare föreställningen. Då föreställningen som makarna PALME såg, slutade såg uppgiftslämnaren ej mannen mer. Han säger att 23.15 var tiden då mannen var borta från platsen. Uppgiftslämnaren befann sig på platsen mellan kl 22.50 - 23.35.

L 14
kl 22.50-23.1
Fredag

Två uppgiftslämnare som besökt biografen Grand och den föreställning som slutade kl 23.05 har berättat om en man som stått utanför biografen och stirrat in i biofoajén som vid tillfället var tom. Uppgiftslämnaren dröjde sig kvar då hon besökte damrummet. Efter besöket i damrummet stod mannen kvar och stirrade in i foajén. Bägge uppgiftslämnarna passerade mannen vid entrén.

L 866
kl 23.05
Fredag

Uppgiftslämnaren Mårten PALME beskriver en man som stod vid väggen intill den möbelaffär som ligger intill biografen. Mårten PALME lade märke till mannen då han tillsammans med föräldrarna passerade honom för att ställa sig i höjd med bokhandeln. Då Mårten PALME skiljdes från föräldrarna och gick tillbaka på Sveavägen norrut stod mannen kvar men började att gå efter makarna PALME i samma veva som han passerades av Mårten PALME.

C 2
kl 23.15
Fredag

Observationer på Sveavägen och angränsande gator

I tipsmassan finns en stor mängd observationer gjorda just på Sveavägen samt närliggande gator. Med hänsyn till nöjesutbudet, brottligheten samt den aktivitet som i övrigt finns i området gör att de observationer som gjorts är mer svårbedömda och kan ges en naturlig förklaring. De observationer som gjorts av människor där uppgiftslämnaren reagerat för beteende eller platsen personer/personerna befunnit sig på, redovisas därför. Beträffande de anonyma som berättat om sina iakttagelser måste trovärdigheten av dessa observationer bedömas som mer tveksam. Observationer som gjorts där två män beskrivs redovisas då de i tipsmassan förekommer inte bara den 28 februari utan även tidigare.

En uppgiftslämnare beskrev att hon från sin bostad på Tunnelgatan i närheten av Sveavägen såg en man på andra sidan gatan som talade i en walkie-talkie. Uppgiftslämnarens son gjorde samma iakttagelse. Uppföljning av observationen har inte gjort att händelsen kunnat ges en naturlig förklaring som polis/väktare eller brandman. De bägge uppgiftslämnarna har lämnat olika tidsuppgifter för observationen nämligen 20-21 respektive 20-20.30.

E 1884
kl 20-21
Fredag

På restaurang Vera som ligger snett emot biografen Grand och på Sveavägens östra sida har en uppgiftslämnare lagt märke till en man som kommit in. Mannen verkade nervös och gjorde enbart en beställning av pommes frites varefter han gick därifrån efter 15 minuter.

L 830
kl 21.00-21.1
Fredag

Anonym uppgiftslämnare har i brev beskrivit hur han under sin promenad passerade fyra män på Holländargatan. Vid tillfället då han passerade männen hörde han en radioröst varefter en av männen svarade på ett språk som uppgiftslämnaren inte kan ange. Något senare observerade uppgiftslämnaren två av de män han mött tidigare. Han såg dem vid korsningen Tegnergatan - Luntmakargatan.

E 1701
kl 21:00 ca
Fredag

Vid butiken Dekorima på Sveavägen har en uppgiftslämnare observerat två män som stod lutade mot fastigheten. Händelsen redovisas då den kan ha samband med andra observationer från området där signalement kan jämföras.

E 487
kl 21.50
Fredag

En uppgiftslämnare som befann sig på en buss som åkte Sveavägen mot centrum. Då han satt på höger sida i bussen såg han mellan Tegnergatan och Adolf Fredriks Kyrkogata två män som gick undan mot en port med järngrind. Han noterade att en av dem småsprang mot porten och han uppger att han tyckte att männen verkade mystiska.

E 86
kl 22.10
Fredag

På Kammakargatan observerade en uppgiftslämnare två män som stod och samtalande med varandra och de verkade störda av hennes närvaro då hon passerade dem.

E 494
kl 22.10
Fredag

Under promenad på Kammakargatan vid Saltmätargatan hörde en uppgiftslämnare en hög vissling varefter han vände sig om och fick se en man som gick bakom honom. Mitt emot på andra sidan gatan gick en annan man. Uppgiftslämnaren är säker på att det inte var någon av männen som visslade. Då uppgiftslämnaren kommit något längre bort vände han sig om och fann att bägge männen var borta.

E 639
kl 22.05-22.2
Fredag

En anonym brevskrivare berättar om att han sett en man "trycka" i ett hörn vid Adolf Fredriks kyrka. Mannen verkade otålig och gick sedan mot Tegnergatan.

E 1169
kl 22.40
Fredag

En uppgiftslämnare lämnade biografen Grand kl 23.10 och då han gick upp på Tegnergatan observerade han en man som stod i korsningen vid Saltmätargatan. Mannen verkade att vänta på någon och föreföll att ha området under uppsikt. Mannen gav ett "främlingsuttryck" och verkade besvårad över att bli iakttagen av uppgiftslämnaren. I sammanhanget kan noteras att biografen Grand har sin reservutgång strax nedanför Saltmätargatan. Reservutgången som utgör nödutgång är inte den naturliga vägen att gå ut från biografen. Utgången är inte låst varför indikering av en lampa i biljettkassan syns då någon öppnar dörren.

L 832
kl 23.10
Fredag

En uppgiftslämnare som från Sveavägen körde in på Tunnelgatan har kl 23.10 observerat hur en man steg ur en grön bil. Uppgiftslämnaren som åkte in på Mälargatan där han hämtade sin fru och dotter observerade senare samma man då denne stod i korsningen Sveavägen - Tunnelgatan. Uppgiftslämnaren säger att mannen hade sin uppmärksamhet riktad neröver Sveavägen eller ut mot Sveavägen.

E 622
kl 23.17
Fredag

Från ett gatukök såg en uppgiftslämnare hur en man gick ca 5 - 10 meter efter makarna PALME. Han har också noterat två män som gick ca 10 meter före.

E 23
kl 23.17
Fredag

En anonym uppgiftslämnare har i brev beskrivit en man som stod i korsningen Tunnelgatan - Olofsgatan och talade i en walkie-talkie. Mot bakgrund av att det finns uppgiftslämnare som icke är anonyma och som har gjort observationer av walkie-talkie, redovisas även denna händelse.

E 898
kl 23.23
Fredag

En uppgiftslämnare som stod och väntade på sin beställning från gatuköket på Sveavägen såg en man som kom och sprang från Tunnelgatan på Sveavägen norrut och mot henne. Strax innan Adolf Fredriks Kyrkogata sprang han nästan på två personer. Mannen sprang över Adolf Fredriks Kyrkogata och då han närmade sig gatuköket vände han och sprang tillbaka in på Adolf Fredriks Kyrkogata. Uppgiftslämnaren har noterat att efter 3 - 4 minuter efter händelsen såg hon två ambulanser i hög fart passera på Sveavägen norrut.

E 1089
kl 23.25
Fredag

Det kan konstateras att en mängd fordon observerats den aktuella kvällen. Ett flertal observationer i området Birger Jarlsgatan - Odengatan - Upplandsgatan och Kungsgatan har gjorts mellan kl 21.00-24.00. Vid tiden strax före och efter mordet har man sett män som springer till bilar som därefter lämnar platsen. De platser som varit aktuella för denna typ av observation har företrädesvis varit Snickarbacken - Birger Jarlsgatan samt Tunnelgatan - Olofsgatan. Ett eller möjligen flera av dessa fordon kan ha använts som hjälp till gärningsmannen och särskilt då med tanke på hjälp med flykten. Ett antal tips pekar mot en röd bil, möjligen en Volvo, vilken funnits i området Sveavägen - Tunnelgatan strax innan och alldeles efter mordet. Då gruppens huvudsakliga arbetsuppgift varit att konstatera huruvida Olof PALME varit föremål för kartläggning eller övervakning har de inkomna uppgifterna om bilar inte närmare bearbetats.

De iakttagelser som gjorts utanför biografen och på angränsande gator tyder på att flera personer varit inblandade. Värdet av en rekonstruktion samt vittnesförhör med de som sett en man utanför biografen Grand bör vara stort med hänsyn till de signalementsuppgifter som lämnats av mannen i gatuköket på Sveavägen.

Under den pågående föreställningen hade gärningsmannen god tid att lokalisera sig i området och genomföra en slutlig planering. Mannen som observerats utanför biografen kan ha haft uppgiften att övervaka biografen med hänsyn till störningsmoment som t ex livvakter som under föreställningen eller vid dess slut ansluter. De observationer som gjorts mellan de två alternativa T-banestationerna Rådmanngatan och Hötorget är företrädesvis koncentrerade på den västra sidan av Sveavägen. En ökad aktivitet mellan kl 23.00 - 23.30 på denna sida kan tyda på en omgruppering som kan ha sin orsak i att makarna PALME inte valde den T-banestation som var närmast till hands samt det moment då makarna PALME valde att gå över till den östra sidan av Sveavägen. Om gärningsmannen har haft hjälp med flykten på den östra sidan är det tveksamt om man placerar den hjälpen så långt från Sveavägen som till området kring Snickarbacken. Det kräver dessutom att gärningsmannen är väl orienterad i detta område. I sammanhanget kan nämnas att uppgifter framkommit i vittnesförhör om att gär-

ningsmannen efter mordet tvekat ett par sekunder innan han tog ett par kliv in på Tunnelgatan och sedan började springa. Detta beteende kan tyda på att gärningsmannen var osäker på vägvalet. Det kan inte uteslutas att han övervägt riskerna med att rusa över till den västra sidan där han kan ha haft hjälp i form av en väntande bil.

9. SIGNALEMENT - SAMSTÄMMIGHET

Det har visat sig, att då man jämför de olika signalementen i de inkomna uppgifterna, så kan man inte bortse från att det i vissa fall föreligger mycket god samstämmighet mellan några observationer. Gruppen har framförallt noterat en del iakttagelser, där signalementsuppgifterna överensstämmer med varandra på flera punkter och har då inte tagit med sådana beskrivningar, där man lämnat diffusa och allmänna uppgifter såsom medellängd och mörka kläder etc.

Gruppen vill först fästa uppmärksamheten på en lång blond eller röd-blond man i 30 - 40-årsåldern. Denna beskrivning återkommer i åtta olika tips från 860218 fram till tiden strax innan mordet

Den 18 februari har en man, 30 år, 190 cm lång, halvlångt rufsigt rödblont hår, atletisk kroppsbyggnad, setts på Göran Hälsinges gränd i mynningen till Västerlånggatan. Hans utseende påminner om brottaren Frank ANDERSSON. Han var iklädd en rödbrun duffelliknande 3/4-lång rock

Z 8625
18/2
kl 16.30-17.3
Tisdag

Den 20 februari mitt på dagen har två män setts på Lisbeth PALMEs arbetsplats i Södra Nämndhuset, då de åkte hiss. En av dem beskrives: 35-45 år, 190 cm lång, ljus något rödligt hår och grov i ansiktet. Han var iklädd brun skinnjacka och mörka byxor.

C 143-3
20/2
På dagen
Torsdag

Den 20 februari har en man setts tillsammans med en person som kallade sig för GUNNARSSON från Norsborg på restaurang Kristina i Gamla Stan. Han talade tyska. Han är över 185 cm lång, blond med välvårdad kortklippt frisyra. Han var då iklädd en mörk grön läderjacka som räckte till stussen samt mörkgrå byxor.

N 3093
20/2
kl 19.30-20.0
Torsdag

Den 27 februari kl 15.30 har en man iakttagits på Fredsgatan utanför Rosenbads varuintag. Han beskrives: 35-37 år, ca 190 cm lång, kraftig kroppsbyggnad, blont hår mot rött, kortklippt och kammat åt sidan. Han har grovhugget ansikte och markerade ögonbryn. Han har en enligt vittnet, gorillaliknande stil. Han var iklädd en blå täckjacka av sämre kvalitet som gick en bit ner över låren. Nyansen på täckjackans färg är något ljusare än marinblå.

M 2812
27/2
kl 15.30
Torsdag

Den 27 februari ca kl 17.00 har Olof PALME setts i varuhuset PUB. I rulltrappan mellan två plan iaktogs en man som föreföll följa efter PALME. Han beskrives: ca 185 cm lång, hårfärg som är något ljusare än cendré, kortklippt, kraftigt byggd. Han liknar "Skuggan". Mannen var iklädd en jacka i litet ljusare nyans, troligen blå. Den var troligen rak och gick ned något på låren.

D 2775
27/2
kl 17.00
Torsdag

Den 27 februari strax före kl 18.00 har Olof PALME setts på Sergelarkaden utanför Metrobutiken. PALME gick i riktning mot NK. Ca 25 meter efter honom gick en man i samma riktning. Denne beskrives: 32-36 år, ca 190 cm lång. Hårfärgen beskrives som ljus, liknande honung med dragning mot rött, nästan tonat och ögonbrynen var betydligt mörkare. Ansiktet var kantigt och gav ett hårt intryck. Han hade skäggstubb. Han var iklädd en rak jacka som gick ner nä-

D 1336
27/2
kl 18.00
Torsdag

got på låren och var ljusare än byxorna, blå jeans. Mannen bar på en bag.

Den 28 februari kl 20.40 har makarna PALME setts på Gamla Stans T-banestation. Makarna PALME väntade på inkommande tåg vid trapp-räcket till den södra trappan. Innanför glasdörrarna till den nor-ra trappan iaktogs en man som beskrives: 30-40 år, 190 cm lång, atletisk kroppsbyggnad. Han var iklädd en mörk jacka som eventuellt var längre än midjelång. Jackan kan eventuellt ha varit grön.

Z 8386
28/2
kl 20.40
Fredag

Den 28 februari kl 22.05 - 22.20 har en man setts i korsningen Kam-makargatan - Saltmätargatan. Denne beskrives: 185-195 cm lång, blond, kraftig kroppsbyggnad. Han var iklädd en kraftig, midjelång jacka.

E 639
28/2
kl 22.05-22.2
Fredag

Vi vill dessutom fästa uppmärksamheten på tre olika tips som rör iakttagelser i närheten av biografen Grand och Sveavägen, där det finns påfallande samstämmigheter på ett flertal punkter. Det rör sig här om en man ca 185 cm lång.

Den 28 februari kl 22.10 har två män setts på Kammakargatan vid Luntmakargatan, och de hade blivit störda av uppgiftslämnarens upp-dykande på platsen. En av männen beskrives: 185 cm lång, kraftig kroppsbyggnad, mörkt hår med lugg som föll ned över vänster ansikts-halva. Han var iklädd 3/4-lång gråsvart rock.

E 494
28/2
kl 22.10
Fredag

Den 28 februari kl 22.50 - 22.55 har en man setts i en telefon-kiosk utanför biografen Grand. Han beskrives: 30-40 år, 180-185 cm lång, framskjuten haka, guldfärgade glasögon, normal kroppsbyggnad. Han var iklädd täckjacka, ev blå med kapuschong som var hoprullad som en korv.

L 1572
28/2
kl 22.50-22.5!
Fredag

Den 28 februari kl 23.23 har en man som var utrustad med walkie-talkie iakttagits vid Olofsgatan - Tunnelgatan. Uppgiftslämnaren är anonym, och beskriver mannen: 185 cm lång, rakt mörkblont hår, kraftigt käkparti. Han var iklädd en mörkblå parkasjacka med ka-puschong och den var troligen fodrad med pälsliknande material.

E 898
28/2
kl 23.23
Fredag

Beträffande den första gruppen där en lång blond- rödlätt man beskri-ves, så har vi funnit det iögonfallande att just denna beskrivning återkommer i så många olika tips. Det ska dock noteras att några av dessa har inkommit efter det att "fantombilden" på den s k "Skuggan" presenterades i massmedia.

I den andra gruppen finns det endast tre tips nämnda. Gruppen finner det dock högst anmärkningsvärt, att signalementen samstämmer på så många punkter, och att iakttagelserna har gjorts inom en relativt snäv tidsmarginal. I den resterande floran av tips finns det dessutom ytterligare signalementsuppgifter, som i vissa avseenden har samstäm-mighet med de ovannämnda, men uppgifterna är så vaga och allmänt ut-talade att de inte tagits med i dessa två grupper.

Gruppen vill också notera att den på samma grunder har bortsett från ytterligare uppgifter där olika personer lämnat signalementsuppgifter som i vissa delar har samstämmighet.

Gruppen föreslår att en djupare analys av de lämnade signalementsuppgifterna utförs, eftersom ett väl underbyggt och genomarbetat material i detta hänseende väsentligt kommer att underlätta arbetet i fortsättningen.

(man är ej förpliktigad att fullgöra något omöjligt)